ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Ա. Ա. Բաբսեղյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 3

«12» սեպտեմբեր 2023 թ.

ԱՍ/բ-033 ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **Մանկավարժության բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Արվեստի և սպորտի ամբիոն**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **Առկա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա- **3-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ)՝ Հ. Հակոբյան
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ՝ rafella9197@mail.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում …………………………………	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները ………………………………………………	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները ………………………………………………	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ………………………………………	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ………………………………………………………	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ……………………………………………………	7
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ………………………………………	7
8.	Դասավանդման մեթոդներ…………………………………………………………	9
9.	Ուսումնառության մեթոդները ………………………………………………………	9
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ………………………………………………………………………	10
11.	Ուսումնամեթոդական զրականության ապահովման քարտ…………………	11
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ………………………………………	12
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	13
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ………………………………………………	16
12.3.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ………	17
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում…………………	18
14.	Գնահատում………………………………………………………………………	19
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում……………………………………	20
14.2.	Հարցաշար………………………………………………………………………	21
14.3.	Գնահատման չափանիշներ………………………………………………	22
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ…………………………………………	23

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

« Հայ ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործություն » առարկան ուսումնասիրում է հայ ժողովրդի երաժշտական - ազգագրական արվեստը իր բոլոր գեղարվեստական դրսևորումներով: Առարկայի ուսումնական նպատակն է համառոտ ծանոթությունը հայ ժողովրդական երաժշտական մտածողության գեղարվեստական առանձնահատկությունների հետ, որոնք շոշափում են ազգային լադա - ինտոնացիոն, մետրա - ռիթմական, գաղափարաբովանդակային, ժանրային կառուցվածքային – ձևաբանական և կոմպոզիցիոն կողմերը: Առանձնակի ուշադրություն առարկա է ժողովրդական ավանդական երաժշտությունը, յուրաքանչյուր ժանրի մանրամասն դիտարկումը և այդ ժանրում հորինված օրինակների լեզվանյութի մանրամասն ուսումնասիրությունը: Այդ իմաստով ժանրերից յուրաքանչյուրը ներկայացնում է իր պատմական զարգացման ընթացքի մեջ, ըստ գաղափարա - բովանդակային, բանաստեղծական – սյուժետային, երաժշտական մտքի զարգացման մուս բաղադրիչների համատեղ փոխներգործությամբ պայմանավորված ամբողջական գեղարվեստական համակարգի ձևով: Հատկապես կարևորվում են լադա - ինտոնացիոն զարգացման սկզբունքները, միջոցները և ձևերը, որոնք սերտորեն կապակցվում են ժանրային տիպականացման բյուրեղացման մուս կողմերի անկրկնեի / անհատական/ ցայտուն կերպարային արտահայտչականության դրսևորումների հետ:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1 Դասընթացի նպատակն է նպատակն է

- ուսանողին ծանոթացնել պատմամշակութային այդ կարևոր ոլորտի հետ՝ դրանց լավագույն, բարձրարժեք օրինակների հիման վրա:

2.2 Դասընթացի խնդիրներն են

- երաժշտության ժանրերի մասին, ձևավորել ուսանողների իմտությունները՝ կողմնորոշվելու ժողովրդական երաժշտության ժանրային բազմազանության մեջ,
- զարգացնել ուսանողների ստեղծագործական, գեղարվեստական ունակությունները և երևակայությունը՝ ժողովրդական երգարվեստի ժանրերի դրանց երաժշտական լեզվի առանձնահատկությունների բնորոշման գործում

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

3. **Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/**

Նոտագրություն, տարրական գիտելիքներ երաժշտության տեսությունից:

4. **Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.**

«ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

- Հայկական երաժշտարվեստի դերը ազգային մշակույթում,
- ժողովրդական երգերի թեմատիկան և ժանրերը,
- ժողովրդական երաժշտության ձայնակարգերը, դրանց դրսևորման առանձնահատկությունները,
- ժողովրդական երաժշտության ձայնակարգաելևէջային առանձնահատկություն-ները,
- ժողովրդական երաժշտության չափակշռույթի առանձնահատկությունները,
- ժողովրդական երաժշտության և մասնագիտացված երաժշտության կապը,
- ուսուցման արդյունքների ստուգման և գնահատման ժամանակակից տեխնոլո-գիաները:

ուսանողը պետք է կարողանա.

- մանկավարժական տարբեր իրավիճակներում կիրառել յուրացված գիտելիքները,
- վերլուծել հայկական ժողովրդական երգեր և պարեղանակներ,
- օգտվել ուսումնական տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից,
- համակարգել և նպատակային կիրառել տեղեկատվությունը,
- մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում զուգակցել ուսուցման ավանդա-կան և նոր տեխնոլոգիաները,
- իրականացնել հայկական ժողովրդական երաժշտությանը վերաբերող գիտելիքները մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում:

ուսանողը պետք է տիրապետի.

- ազգային երաժշտության ոճական, ժանրային առանձնահատկություններին,
- համակարգված մոտեցում ցուցաբերեն ժողովրդական երգերի ուսումնասիրությանը,
- հայկական երաժշտության ձայնակարգերի և չափակշռույթի առանձնահատկություններին,
- կրթական համակարգում աշակերտի և ուսուցչի ուսումնական փոխներգործու-թյան առանձնահատկություններին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- վերլուծության և համադրության կարողություն **(ԳԿ -1)**,
- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում,ղեկավարում,վերահսկում) **(ԳԿ-2)**,
- հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում **(ԳԿ - 3)**,
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն **(ԳԿ - 4)**,
- համակարգչային տարրական հմտություններ **(ԳԿ - 5)**,
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում,վերլուծում)**(ԳԿ - 6)**,
- որոշումներ կայացնելու կարողություն **(ԳԿ - 7)**,

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն **(ՀԳԿ -1)**,
- հետազոտական կարողություն **(ՀԳԿ -2)**,
- ուսումնառության կարողություն **(ՀԳԿ -3)**,
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն **(ՀԳԿ -4)**,
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն **(ՀԳԿ -5)**,
- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու**(ՀԳԿ -6)**,
- տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու**(ՀԳԿ -7)**,,
- որակի մասին հոգացություն**(ՀԳԿ -8)**,
- թիմում աշխատելու**(ՀԳԿ -9)**,
- գնահատման գործիքների կիրառելու**(ՀԳԿ -10)**,
- նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու**(ՀԳԿ -11)**,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ12 ունակ լինեն ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,

ԱԿ13 ցուցաբերեն ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետեցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության, երաժշտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	2 կրեդիտ/60 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ		ժամաքանակ
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ	
Դասախոսություն		10	
Գործնական աշխատանք		18	
Սեմինար պարապմունք			
Լաբորատոր աշխատանք			
Ինքնուրույն աշխատանք		32	
Ընդամենը		60	
Ընդամենը			
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ընթացիկ	ստուգարք		

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

քննություն)		

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **<u>Դասախոսությունը</u>** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **<u>Ինքնուրույն աշխատանքը</u>** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

  - **<u>Ռեֆերատ</u>** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - **<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատԳԿ ցանցային էջերի օգտագործում:
  - **<u>Աշխատանքային տետր</u>** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

աստիճանն ուսանողների կողմից:

-
- Հարցազրույց – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**՝[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. **Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].**

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
	I կիսամյակ					
1	«Ներածություն» (հայ ժողովրդի երաժշտական ստեղծագ.-ն բնագավառները)	2				2
2	Տղամարդկաց աշխատանքային երգեր,հորովելներ	2				2
3	Կանանց աշխատանքայն երգեր	2		2		2
4	Ծիսական երգեր	2		2		2
5	Ողբեր կամ մահերգեր	2		2		2
6	Տարբեր ծեսերի և տոնակատարությունների երգեր			2		2
7	Վիպերգեր (դյուցազներգեր)			2		4
8	Պատմական երգեր			2		4
9	«Պարերգեր»			2		4
10	«Կատակերգեր, երգիծական երգեր»			2		4
11	«Օրորներ»			2		4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		*10*		*18*		*32*

[8] Նման է օրացուցային պլանին

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Մ.Բրուտյան „ Հայ ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործություն“	Երևան 1983թ.
2.	Կոմիտաս „ Հոդվածներ և ուսումնասիրություններ“	Երևան1941թ
3.	Ք. Շուշնարյան „ Հայ մոնոդիկ երաժշտության պատմության և տեսության հարցերը“	Մոսկվա 1958թ
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Մ. Քուշնարյան, Ս. Մուրադյան, Գ. Գյոդական „ Ակնարկ հայ զարգացման պատմություն“	Երևան 1963թ

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[9]
II կիսամյակ					
1.	Հայ գեղջկական երաժշտության լադային համակարգը	Հայգեղջկական երաժշտության լադային համակարգը	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Աշխատանքային երգեր	Աշխատանքային երգեր	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
3.	Վիպերգեր (էպիկական երգեր) Դյուցազներգեր Պատմական երգեր	Վիպերգեր (էպիկական երգեր) Դյուցազներգեր Պատմական երգեր	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
4.	Քնարական երգեր Պանդխտության երգեր կամ անտունիներ	Քնարական երգեր Պանդխտության երգեր կամ անտունիներ	6	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2

12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[10]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
II կիսամյակ						
1.	Հայ գեղջկական երաժշտության լադային համակարգը	Հայգեղջկական երաժշտության լադային համակարգը	**<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>**	Մարտ	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,

[10] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Աշխատանքային երգեր	Աշխատանքային երգեր	**Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն**	Ապրիլ	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,
3.	Վիպերգեր (էպիկական երգեր) Դյուցազներգեր Պատմական երգեր	Վիպերգեր (էպիկական երգեր) Դյուցազներգեր Պատմական երգեր	**Զեկույց**	Մայիս	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,
4.	Քնարական երգեր Պանդխտության երգեր կամ անտունիներ	Քնարական երգեր Պանդխտության երգեր կամ անտունիներ	**Ռեֆերատ**	Հունիս	Գրավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[12]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ուսումնագիտական տեսաֆիլմերի, գծապատկերների ցուցադրում:
Սարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	Դասընթացին պահանջվող նյութեր:
Այլ	

[12] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[13]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է 6-րդ կիսամյակ ստուգարքով:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և

---

[13]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[14]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Հայ գեղջկական երաժշտության լադային համակարգը
2. Երկրագործական աշխատանքների երգեր կամ հորովելներ
3. Կանանց աշխատանքային երգեր
4. Ծիսական երգեր /Հարսանեկան երգեր/
5. Ողբեր կամ մահերգեր
6. Վիպերգեր (էպիկական երգեր)
7. Դյուցազներգեր
8. Պատմական երգեր
9. Պարերգեր
10. Կատակերգեր ու երգիծական երգեր
11. Օրորներ
12. Քնարական երգեր
13. Պանդխտության երգեր կամ անտունիներ
14. Հանձնարարված երգերի անգիր կատարում

<u>Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)</u>

- Ընդգրկված հարցեր.

1) Դյուցազներգեր
2) Պատմական երգեր
3) Պարերգեր
4) Կատակերգեր ու երգիծական երգեր
5) Օրորներ
6) Քնարական երգեր
7) Պանդխտության երգեր կամ անտունիներ
8) Հանձնարարված երգերի անգիր կատարում

<u>Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)</u>

- Ընդգրկված հարցեր.

1) Հայ գեղջկական երաժշտության լադային համակարգը

[14] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

2) Երկրագործական աշխատանքների երգեր կամ հորովելներ
3) Կանանց աշխատանքային երգեր
4) Ծիսական երգեր /Հարսանեկան երգեր/
5) Ողբեր կամ մահերգեր
6) Վիպերգեր (էպիկական երգեր)

14.4. Գնահատման չափանիշները[15].

- Գործնական աշխատանքները – բանավոր - 2 կրեդիտ - 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը ՝ 20 միավոր):
- Ինքնուրույն աշխատանքը – բանավոր - 1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

[15] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՍ/բ-033 ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 6-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	10
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	18
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողին ծանոթացնել պատմամշակութային այդ կարևոր ոլորտի հետ՝ դրանց լավագույն, բարձրարժեք օրինակների հիման վրա: Դասընթացն ուսանողներին պետք սովորեցնի վերլուծել ժողովրդական երգերի լեզվական ու ոճական առանձնահատկությունները, կարողանա բացահայտել դրանց գաղափարա-կերպարային բովանդակությունը: Այն ուսանողի մեջ պետք է սեր առաջացնի դեպի հայրենի ժողովրդական երգը, կարողանա ճիշտ գնահատել նրա դերը մասնագիտացված երաժշտարվեստի զարգացման գործում և, թերևս ամենակարևորը, այսօրվա ուսանողը, որը վաղվա մանկավարժն է, կարողանա այդ սերը փոխանցել իր սաներին՝ դրանով ապահովելով ժողովրդի կենսահաստատ ապագան:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. *Գիտելիք* ✓ Դասընթացը նպատակ ունի ուսանողին ծանոթացնել պատմամշակութային այդ կարևոր ոլորտի հետ՝ դրանց լավագույն, բարձրարժեք օրինակների հիման վրա: Դասընթացն ուսանողներին պետք սովորեցնի վերլուծել ժողովրդական երգերի լեզվական ու ոճական առանձնահատկությունները, կարողանա բացահայտել դրանց գաղափարա-կերպարային բովանդակությունը: Այն ուսանողի մեջ պետք է սեր առաջացնի դեպի հայրենի ժողովրդական երգը, կարողանա ճիշտ գնահատել նրա դերը մասնագիտացված երաժշտարվեստի զարգացման գործում և, թերևս ամենակարևորը, այսօրվա ուսանողը, որը վաղվա մանկավարժն է, կարողանա այդ սերը փոխանցել իր սաներին՝ դրանով ապահովելով ժողովրդի կենսահաստատ ապագան: *Հմտություն* ✓ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու			

	✓ որակի մասին հոգացություն ✓ թիմում աշխատելու ✓ գնահատման գործիքների կիրառելու ✓ նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու *Կարողունակություն* ✓ ուսանողին տալ պատկերացում ազգային երաժշտության ճյուղերի, ժողովրդական երաժշտության ժանրերի մասին, ✓ ձևավորել ուսանողների հիմտությունները՝ կողմնորոշվելու ժողովրդական երաժշտության ժանրային բազմազանության մեջ, ✓ զարգացնել ուսանողների ստեղծագործական, գեղարվեստական ունակությունները և երևակայությունը՝ ժողովրդական երգարվեստի ժանրերի դրանց երաժշտական լեզվի առանձնահատկությունների բնորոշման գործում
Դասընթացի բովանդակությունը	***Թեմաներ*** 1. «Ներածություն» (հայ ժողովրդի երաժշտական ստեղծագ.-ն բնագավառները) 2. Տղամարդկաց աշխատանքային երգեր,հորովելներ 3. Կանանց աշխատանքայն երգեր 4. Ծիսական երգեր 5. Ողբեր կամ մահերգեր 6. Տարբեր ծեսերի և տոնակատարությունների երգեր 7. Վիպերգեր (դյուցազներգեր) 8. Պատմական երգեր 9. «Պարերգեր» 10. «Կատակերգեր, երգիծական երգեր» **11.** «Օրորներ»
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝** ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և

յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,

- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
«Գերազանց» (5)	96-100	A^{+}
«Գերազանց» (5)	91-95	A
«Գերազանց» (5)	86-90	A^{-}
«Լավ» (4)	81-85	B^{+}
«Լավ» (4)	76-80	B
«Լավ» (4)	71-75	B^{-}
«Բավարար» (3)	67-70	C^{+}
«Բավարար» (3)	62-66	C
«Բավարար» (3)	40-61	C^{-}
«Անբավարար»	0-39	D
«Ստուգված»	40-100	S
«Չստուգված»	0-39	U

Գրականություն

Պարտադիր –
1.Մ.Բրուտյան „ Հայ ժողովրդական երաժշտական ստեղծագործություն"
2.Կոմիտաս „ Հոդվածներ և ուսումնասիրություններ"
3.Ք. Շուշնարյան „ Հայ մոնոդիկ երաժշտության պատմության և տեսության հարցերը"
Լրացուցիչ-
1.Մ. Քուշնարյան, Մ. Մուրադյան, Գ. Գյոդական „ Ակնարկ հայ զարգացման պատմություն"